

Odbor za ribištvo

21.3.2024

DELOVNI DOKUMENT

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 in (EU) 2019/472 glede ciljev za določitev ribolovnih možnosti, COM(2023)771 z dne 6.12.2023

Odbor za ribištvo

Poročevalec: Pierre Karleskind

Na seji v senci 29. februarja 2024 je bilo sklenjeno, da bo predsednik pripravil delovni dokument, tako da bi se delo odbora 9. sklica lahko nadaljevalo v 10. sklicu, če bi nova konferenca predsednikov tako odločila.¹

Evropska komisija je dne 6. decembra 2023 sprejela predlog za **uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 in (EU) 2019/472 glede ciljev za določitev ribolovnih možnosti.**

Predlagala je črtanje „5-odstotnega pravila“ v nekaterih večletnih načrtih (Baltsko morje, Severno morje in zahodne vode), kar pomeni črtanje člena 4(6) uredb (EU) 2016/1139² in 2018/973³ ter člena 4(7) Uredbe (EU) 2019/472⁴.

Ti členi so identični in se glasijo⁵: „*Ribolovne možnosti se v vsakem primeru določijo tako, da obstaja manj kot 5-odstotna verjetnost, da biomasa drstitvenega staleža pade pod B_{lim}* “⁶.

Skratka, to „5-odstotno pravilo“ je vključeno v večletne načrte kot del splošnega sistema pravil, ki določa cilje in ukrepe za dolgoročno upravljanje nekaterih staležev in ribištva na ravni morskih bazenov. Komisija trdi, da lahko pravilo v nekaterih okoliščinah, povezanih s statusom danega ribjega staleža in kratkoročno napovedjo razvoja njegove biomase, povzroči stanje, ki ne bi bilo v skladu z drugimi pravili večletnih načrtov, zlasti z drugimi zaščitnimi ukrepi, ki jih je treba sprejeti.

Pomisleki v zvezi s postopkom predloga

- Predstavitev odbora

Komisija je predlog predstavila na seji Odbora za ribištvo (PECH), ki je potekala 7. decembra 2023, torej manj kot 24 ur po njegovi objavi. Člani odbora PECH preprosto niso imeli časa, da bi ocenili, razumeli ali pripravili vprašanja za predstavitev s strani Komisije.

- Zahteva Sveta za nujni postopek

¹ Glej člen 240 Poslovnika („nerešene zadeve“).

² Uredba (EU) 2016/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o vzpostavitvi večletnega načrta za staleže trske, sleda in papaline v Baltskem morju ter za ribištvo, ki izkorišča te staleže, o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2187/2005 in o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1098/2007 (UL L 191, 15.7.2016, str. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1139/2020-12-01>).

³ Uredba (EU) 2018/973 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o vzpostavitvi večletnega načrta za pridnene staleže v Severnem morju in ribištvo, ki izkorišča te staleže, določitvi podrobnosti izvajanja obveznosti iztovarjanja v Severnem morju ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 676/2007 in (ES) št. 1342/2008 (UL L 179, 16.7.2018, str. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/973/2019-08-14>).

⁴ Uredba (EU) 2019/472 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. marca 2019 o vzpostavitvi večletnega načrta za staleže, ki se lovijo v zahodnih vodah in sosednjih vodah, ter ribištvo, ki izkorišča te staleže, spremembi uredb (EU) 2016/1139 in (EU) 2018/973 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 811/2004, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007 in (ES) št. 1300/2008 (UL L 83, 25.3.2019, str. 1, <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/472/2019-08-14>).

⁵ Glej na primer člen 4(7) Uredbe (EU) 2019/472.

⁶ „ B_{lim} “ je opredeljen kot „[...] referenčn[a] točk[a] za biomasa drstitvenega staleža, določen[a] v najboljšem razpoložljivem znanstvenem mnenju, zlasti mnenju ICES [...], pod katero se lahko zmanjša sposobnost razmnoževanja“, glej na primer člen 2(8) Uredbe (EU) 2016/1139.

Svet se je 20. decembra 2023 dogovoril o mandatu in sklenil, da bo od Parlamenta zahteval, naj po nujnem postopku odobri spremembe predloga, ki jih je vnesel Svet. Parlament je bil o tej zahtevi naknadno uradno obveščen 4. januarja 2024. Ker poslovnik določa, da je treba o takšni zahtevi glasovati že na naslednjem plenarnem zasedanju, ni bilo mogoče organizirati ustrezne razprave v odboru PECH. Zahteva je bila dana na glasovanje in zavrnjena 16. januarja 2024.

Številni člani so poudarili, da je treba upoštevati mnenja deležnikov in imeti dovolj časa za razumevanje praktičnih posledic predloga za ribiče, zlasti male priobalne ribiče in rekreacijske ribiče. Po drugi strani pa so obžalovali, da zaradi takšnega postopka ne bodo mogli upoštevati povratnih informacij iz javnega posvetovanja Komisije, ki se je končalo 31. januarja 2024.

Ugotovimo lahko, da bi bilo bolje, če bi se institucije pred odločanjem o zahtevah za nujni postopek več pogovarjale in posvetovale. V duhu dobrega medsebojnega delovanja bi z boljšim dialogom in sodelovanjem dosegli boljše razumevanje in utrli pot za bolj konstruktivno delo med institucijami na tem področju.

- Posvetovanje z deležniki in mnenje EESO

Komisija je *po sprejetju predloga* začela javno posvetovanje, ki je potekalo do 31. januarja 2024. Zaključek posvetovanja je bil Parlamentu posredovan 15. februarja 2024 v obliki pisma.

Na podlagi odgovorov na javno posvetovanje⁷ so trije anketiranci, ki zastopajo ribiški in predelovalni sektor, podprli predlog Komisije, medtem ko preostalih 20 anketirancev predloga ni podprlo, mnogi pa so Komisijo pozvali, naj ga umakne. Člani Svetovalnega sveta za Baltsko morje so razdeljeni enako. Anketiranci, ki zastopajo nevladne/okoljske organizacije, so menili, da bi bilo treba namesto črtanja „5-odstotnega pravila“ določbo spremeniti tako, da se uvedejo jasnejša in strožja pravila. Izrazili so tudi obžalovanje, da predlogu ni bila priložena celovita ocena učinka.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je dne 17. januarja 2024 sprejel obvezno mnenje, v katerem je podprl predlog Komisije⁸.

Pomisleki in vprašanja v zvezi z vsebino predloga

- Cilj „5-odstotnega pravila“

V večletnih načrtih so določeni cilji in ukrepi za dolgoročno upravljanje nekaterih staležev in ribištva na ravni morskih bazenov, celo zaščitni in sanacijski ukrepi, kadar so potrebni. Poleg tega večletni načrti omogočajo prožnost, saj dopuščajo določitev ribolovnih možnosti v razponu, ki temelji na mnenju Mednarodnega sveta za raziskovanje morja (ICES). Vključeno je bilo „5-odstotno pravilo“, ki naj bi se začelo uporabljati za zaščito staležev, ki so

⁷ Gl. spletno stran Komisije „Povejte svoje mnenje“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14057-Fisheries-correction-to-multiannual-plans/feedback_sl?p_id=32435157&page=2

⁸ <https://www.eesc.europa.eu/sl/our-work/opinions-information-reports/opinions/targets-fixing-fishing-opportunities>

v tako slabem stanju, da je treba z vidika upravljanja ribištva sprejeti nujne ukrepe, da ti staleži ne bi bili več ogroženi. Komisija mora dodatno pojasniti svoj predlog in temeljne cilje v zvezi z odpravo členov 4(6) in 4(7) v zadevnih večletnih načrtih, da bi bilo povsem jasno, kako je treba na druge načine izvajati ukrepe za podporo obnovi staležev.

- Socialnoekonomske posledice

Komisija trdi, da bi uporaba „5-odstotnega pravila“ lahko privedla do položaja, ki ne bi bil v skladu z drugimi pravili večletnih načrtov, na podlagi katerih se ureja določitev ribolovnih možnosti, in bi lahko vodila do resnih socialnoekonomskih posledic.

Skupna ribiška politika določa, da moramo upoštevati vse tri stebre trajnosti (tj. okoljskega, ekonomskega in socialnega). Po eni strani bi lahko bilo to „5-odstotno pravilo“ dodaten dejavnik nestanovitnosti celotnega dovoljenega ulova (TAC) in bi ribiškemu sektorju oteževalo možnost vlaganja in načrtovanja za prihodnost. Po drugi strani pa, kot je bilo omenjeno na univerzi v Stockholmu⁹, so visoke kvote nevzdržne, kar dolgoročno vodi v izčrpanost ribjih staležev in slab zaslužek ribičev.

- Enaki konkurenčni pogoji

Prav tako ne smemo pozabiti na **vprašanje enakih konkurenčnih pogojev**. Sodelovanje s tretjimi državami, kot sta Norveška in Združeno kraljestvo, v zvezi z omejitvami ribolova za deljene staleže je bistvenega pomena, da bi bili ukrepi zadostni in uspešni. Lahko bi se štelo, da ima EU več možnosti za konstruktivno sodelovanje s tretjimi državami, da bi dosegla dejanske ukrepe, povezane s členom 5, namesto popolne prepovedi, kot je predvidena v členu 4(6) ali 4(7).

- Ocena učinka

Zaskrbljujoče je, da Komisija pred sprejetjem predloga ni opravila ocene učinka in da na primer ICES ni zahteval nobene znanstvene ocene o posledicah črtanja zaščitne klavzule za ribje staleže.

Pri takšni oceni učinka bi bilo treba upoštevati tudi pomen ohranjanja enakih konkurenčnih pogojev, zlasti glede naših odnosov s tretjimi državami, kot sta Norveška in Združeno kraljestvo.

- Drugi varstveni ukrepi

Komisija in nekateri deležniki menijo, da drugi elementi večletnih načrtov zadostujejo za zaščito ribjih staležev, na primer členi 5, 7 in 8 v zadevnih večletnih načrtih. Ti členi vključujejo širok nabor popravilnih in varstvenih ukrepov, ki jih lahko države članice uporabijo, na primer za ustavitev ribolovnih dejavnosti za določeno časovno obdobje ali za povečanje vsebnosti kisika v mrtvih conah.

V zvezi s tem je pomembno, da Komisija dodatno pojasni povezavo med „5-odstotnim pravilom“ (člena 4(6) in 4(7) v večletnih načrtih) in drugimi varstvenimi ukrepi (členi 5, 7 in

⁹ <https://www.su.se/stockholm-university-baltic-sea-centre/news/the-commission-wants-to-remove-the-5-rule-for-baltic-sea-fisheries-1.697370#:~:text=Paragraf%204.6%20and%20the%20%225,the%20collapse%20of%20fish%20stocks>

8 v zadevnih večletnih načrtih), zlasti ker se ti drugi varstveni ukrepi uporabljajo le, kadar je stalež že pod vrednostjo B_{lim} . Predlagano črtanje določb bi zato lahko bilo v nasprotju s previdnostnim načelom, ki je temeljni steber zakonodaje EU, in konceptom trajnosti, s katerim se preprečujejo naknadni stroški, tako okoljski kot ekonomski.

- Vpliv na pogajanja o celotnem dovoljenem ulovu

Pogajanja o celotnem dovoljenem ulovu in kvotah za naslednje leto se bodo začela jeseni. Če revizija treh večletnih načrtov do takrat ne bo končana, se bo predvidoma ponovilo stanje iz lanskega leta. Nekateri člani poudarjajo, da je bilo v lanskoletnem znanstvenem mnenju ICES o sledu iz osrednjega Baltskega morja in morskem listu iz Skagerraka omenjeno „5-odstotno pravilo“, vendar v nobenem primeru ni bilo priporočeno, da se ciljni ribolov preneha. Ne smemo pozabiti, da vsi sporazumi o ribolovnih možnostih **temeljijo na znanstvenem mnenju ICES**, ne glede na to, ali se to pravilo odpravi ali ne.

Premisleki za nadaljnje delo

Da bi ta predlog napredoval, je jasno, kako pomembne so dodatne informacije in pojasnila o posledicah predloga.

Za naše ribiče so stabilnost, predvidljivost in trajnost zelo pomembni vidiki, da bo njihova dejavnost okoljsko in ekonomsko vzdržna. Zato bi bilo treba razmisliti o širšem pristopu k temu vprašanju, vključno z razmislekom o alternativnih možnostih za doseg istih ciljev, kot so določeni v predlogu.

V okviru teh alternativnih možnosti bi lahko prišlo do obsežnejše revizije večletnih načrtov ali širše revizije načina za določitev ribolovnih možnosti, na primer z vključitvijo večletnih kvot. Glede na to, da predlog obravnava le težave, ki se lahko pojavijo v določenih okoliščinah, bi bilo vredno razmisliti o možnostih, ki bi specifično obravnavale te okoliščine, namesto da se predlaga preprosto črtanje.

Treba je omeniti, da je Komisija ta del uredbe predlagala po tem, ko je Svet sklenil, da ne bo upošteval „5-odstotnega pravila“, kar je povzročilo kršitev uredbe Parlamenta in Sveta.

Odbor PECH bo moral v novem mandatu preučiti dodatna pojasnila in povratne informacije Komisije in vseh zadevnih deležnikov ter v skladu s Poslovníkom Parlamenta presoditi, kateri postopek bi bil najprimernejši za ta dosje.